

Bemærkninger til forslaget

Det burde være en selvfølge i en retsstat, at retningslinjerne for politiets arbejde er offentligt tilgængelige. Uden en sådan offentlighed er det umuligt for pressen og den enkelte borger at vurdere, om politiet i konkrete situationer overholder reglerne, det være sig om legitimering, om brug af staven, om militær bistand eller andet. Uden offentlighed omkring retningslinjerne er det endog umuligt at føre nogen demokratisk diskussion om, hvorvidt retningslinjerne er acceptable. Det kan dreje sig om meget væsentlige politiske spørgsmål som retningslinjerne for registrering eller som før nævnt retningslinjerne for militær bistand til politiet.

Forhistorien

Indtil 1979 var rigspolitichefens kundgørelsessamling, som indeholder retningslinjer på alle områder for politiets arbejde, utilgængelige ikke bare for offentligheden, men også for folketinget. Adskillige anmodninger fra forslagsstillernes side om adgang til nærmere bestemte kundgørelser blev afvist af justitsministeriet.

En intensiv pressekampagne op til den af VS foranledigede forespørgselsdebat om politiets arbejde i april 1979 gjorde ministeriets holdning uholdbar. Dagen før forespørgselsdebatten fik vi pludselig meddelelse fra justitsministeren om, at kundgørelserne nu var tilgængelige på folketingets bibliotek, og *under selve debatten* den 26. april 1979 meddelte ministeren folketinget, »at denne samling af kundgørelser står på biblioteket, således at tingets medlemmer har adgang til at benytte sig af samlingen.« (Folketingstidende 1978-79, forhandlingerne sp. 10004).

Dette tilsagn, som var afgivet direkte over for folketinget, var i øvrigt helt uden forbehold – også med hensyn til *anvendelsen* af materialet.

I overensstemmelse hermed blev samlingen i første omgang anbragt i et skab i selve læsesalen. Efter nogle måneder var samlingen pludselig væk. Den var – angiveligt på rigspolitichefens foranledning – flyttet til »lukket hylde«, og i første omgang blev vi endog forment adgang til den. Da vi

dokumenterede ministerens tilsagn, blev misforståelsen rettet, og siden har tingets medlemmer uden vanskelighed haft adgang til samlingen, dog fra lukket hylde. (Dette intermezzo omtales kun for at vise, at der ikke gik ret lang tid, før politiets ledelse søgte at omgøre justitsministerens løfte til folketinget).

Derefter var situationen den, at folketingets medlemmer havde adgang til *samtlig*e kundgørelser, mens offentligheden ikke havde adgang til nogen af dem. Denne situation blev opretholdt, indtil politiledelsen i sommeren 1982 ved en opdeling af kundgørelsessamlingen fratog folketinget adgang til en del af samlingen, fortrinsvis de politisk interessante kundgørelser, og heri blev støttet af justitsministeriet trods protest fra medlemmer af tinget (se nedenfor).

Tidligere forslag om offentliggørelse

For VS har det aldrig været tilfredsstillende – om end bedre end ingenting – at kun folketingsmedlemmer har adgang til retningslinjerne for politiets arbejde.

Som led i en større buket af retsplejeforslag fremsatte VS derfor den 28. oktober 1981 beslutningsforslag (B 12) om offentliggørelse af retningslinjerne (se Folketingstidende 1981-82, 1. samling, tillæg A sp. 1127). Forslaget var i øvrigt aktualiseret af politiets anvendelse af tåregas et par dage forinden under omstændigheder, som kun kan betegnes som en klar og meget grov overtrædelse af tåregaskundgørelsen.

Beslutningsforslaget kom til 1. behandling den 5. november 1981. Herunder udtalte den daværende justitsminister (Folketingstidende 1981-82 (1. samling), forhandlingerne sp. 1848):

»Der er naturligvis mange kundgørelser om lønforhold, om, hvilke blanketter man skal bruge, om hvilken form for kontorinventar der skal anskaffes osv., som naturligvis uden skade kan gøres alment tilgængelige, men der er andre områder som f.eks. politiets tekniske formåen, politiets planlægning af sin indsats i en række særlige situationer og politiets fremgangsmåder ved eftersøg-